

Obra pictòrica

Presentació

L'obra plàstica de Mercè Rodoreda constitueix el seu llegat menys conegut fins ara, del qual aquesta exposició és només un tast, una talaia sobre un conjunt d'un centenar i mig llarg d'aiguades, aquarel·les i collages, que probablement va realitzar entre 1949 i 1957, a París i Ginebra. [...] La pintura va ser per a Rodoreda un dels seus tallers, laboratoris i cuines més útils i prolífics per configurar la seva veu literària de postguerra, la Rodoreda que coneixem. [...]

Rodoreda no va fer pintura de cavallet, sinó imatges sorgides, a sobre de la taula de casa, dels colors estampats primer i a continuació deixats caure sobre el paper *anson* amb què treballava les aiguades i les aquarel·les, o bé amb les cartolines, pàgines de revistes i tisores dels collages. Com en la seva literatura, en aquestes imatges hi ha més elaboració del que apareix a primera vista per a ulls poc avesats a les tècniques, que, tanmateix, l'autora no vol posar en primer terme. Cap virtuosisme sinó expressió pura i dura. [...]

A la capital francesa, Rodoreda vivia al 21 del carrer de Cherche Midi, un dels més llargs del Barri Llatí, l'epicentre de la recuperació plàstica de la postguerra. [...] Cherche-Midi tenia a prop aleshores una antiga presó que havia estat utilitzada pels nazis com a centre de reclusió. Més a prop encara del seu apartament hi ha el Lutetia, un dels hotels requisats per la Gestapo i, a partir de 1945, utilitzat per rebre els qui tornaven dels camps de concentració. Aquestes ressonàncies, els crits, encara avui recordats pels supervivents d'aquells anys, es troben tant en les pintures de Rodoreda com en la seva obra literària. Pensem en els soldats i en els esquelètics cossos d'aquestes pintures i a la vegada en alguns dels seus contes o en els "Viatges a uns quants pobles" (*Viatges i flors*) o en *Quanta, quanta guerra...* Pensem en les cares al·lucinades i terriblement innocents que afluïren en aquestes pintures i en els homes sense cara que sobreviuen al poble de *La mort i la primavera* després d'haver creuat el riu que per força han de creuar per passar de nois a homes, o en la cara de Natàlia-Colometa, de Cecília Ce, fins de la vella Teresa Valldaura. [...]

Som doncs en la part més densa i al capdavant lluminosa del cometa rodoredià, la Rodoreda de postguerra, l'escriptora que, arrecerada la poesia en el més profund, es congria captant l'aire del temps gràcies a la pintura que practica (aquarel·les, aiguades, collages) a partir dels museus i galeries que pot visitar: el Louvre, el Musée d'Art Moderne del Palais de Tokyo que exposa una retrospectiva de Klee i una panoràmica de Kandinski, el Jeu de Paume i, sobretot, les galeries al voltant de Cherche-Midi i, ben particular, de la plaça Vendôme. En aquesta plaça destacava aleshores la galeria Drouin, que a partir de 1944 exposava regularment Dubuffet, Michaux i l'altre referent cabdal de Rodoreda, Joan Miró, abans que a París s'instal·lés la galeria que ell li faria de marxant, la Maeght. [...]

Per Michaux va renovar la relació entre les arts que coneixia des del modernisme català: "Escric per recórrer-me. Pintar, compondre, escriure: recórrer-me", havia escrit ell a *Passages* en aquells anys, el 1950. De Dubuffet prendria el treball del rostre, de la cara, que Rodoreda fa aflorar sense deturar-se gaire per contra en agonies saturnals sinó pintant revelacions i records a la manera de Klee i els seus àngels. De Kandinski, la recerca de l'emoció a través de la composició de rang musical i figures geomètriques, de Picasso les obres més surrealistes i de cubisme figuratiu, dels anys 20 i 30. De Miró, la composició atenta a tots els detalls del suport, el paper i els colors d'aiguada en el seu cas, els collages com a escultures mironianes, l'atenció a allò mínim, l'arrelament profund en els propis temes i en la pròpia història, el mètode

mironià de “treballar com un jardiner”. De Klee, gairebé tot. El resultat és un conjunt d’imatges on sobresurten unes quantes de personalitat i interès plàstic propi.

També a la plaça Vendôme, al número 17, hi havia una galeria no tan historiada però més important encara per a Rodoreda, la sala Mirador [...] Creada el 1948 per Just M. Cabot, Víctor Hurtado i Rose-Antoinette Castelucho, la sala Mirador acollia exposicions de Miró, Grau Sala, Fenosa i Clavé. Mirador havia de presentar la primavera de 1957 una exposició de pintures i collages de Rodoreda, que no es va arribar a fer. [...]

Fragments del text de Mercè Ibarz. «Pintura i literatura en Rodoreda: els cavalls interiors». A: Ibarz, Mercè, ed. *L'altra Rodoreda: pintures & collages* [Catàleg de l'exposició]. Barcelona: Caixa Catalunya, 2008. P. 9-21